

Формулюючи висновок з дослідження слід зазначити, що доцільним в Україні було б прийняти окремий закон, присвячений фінансування передвиборної агітації, у якій систематизувати розрізнені та такі, що часто дублюють одне одного положення чинного законодавства про передвиборну агітацію на виборах Президента, народних депутатів і т. д. Компромісним варіантом може стати розділ у складі Виборчого кодексу України. Також доцільним було б створити орган державної виконавчої влади, який би здійснював нагляд виключно за проведенням, у т.ч. за фінансуванням, передвиборної агітації. Компромісним варіантом може стати утворення відповідного структурного підрозділу у складі Державної фінансової служби України.

СРЕДНИЦЬКА І. Ю.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри конституційного права

НАРОДНА ЗАКОНОДАВЧА ІНІЦІАТИВА: ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Одним із ключових чинників демократизації законодавчого процесу, підвищення його ефективності та врахування інтересів різних соціальних груп є етап залучення громадян до опрацювання проектів законодавчих актів.

Як зазначає О. О. Ющенко, законодавство України створює можливості для участі громадян майже на всіх етапах творення закону [1, с. 176]. На противагу цьому, вітчизняний дослідник О. О. Бабінова визначає, що Конституція України надає широкі можливості для участі громадян в діяльності влади, її інститутів, сприяє значної її підзвітності народові, прозорості та відкритості, спрямованості на потреби людини, але реальних механізмів здійснення цього на центральному рівні майже не існує [2, с. 63–64]. Аналіз діючого в Україні законодавства про участь громадян в законодавчому процесі у порівнянні з аналогічним законодавством у зарубіжних країнах засвідчує про те, що ця сфера законодавства не має цілісної системи регулювання, в ній немає послідовності та наукового підходу. До цього часу немає жодного окремого закону, який би регулював участь громадян у процесі розробки та прийняття законодавчих рішень на центральному рівні.

Отже, ситуація, яка склалася сьогодні в Україні однозначно потребує вдосконалення законодавчого регулювання окремих форм громадської участі, наприклад, народної законодавчої ініціативи, яка вже утвердилася як дієвий механізм в наукових працях вітчизняних учених.

Справжній аналіз показує, що право законодавчої ініціативи є вирішальним елементом у визначенні відповідних ролей різних державних органів та громадян в законодавчому процесі. Неодноразово робилися спроби розробити і прийняти спеціальний закон про участь громадян в реалізації законодавчої ініціативи, проте всі вони закінчилися невдачею. Можливо, ще не дозріли соціально-психологічні умови для прийняття такого закону. Однак є підстави припускати, що прийняття подібного закону повністю не вирішить проблему. Для реальної зміни практики законодавчого процесу в Україні необхідні і інші заходи: одночасна розробка підзаконної бази та розробка методичних рекомендацій і консультацій з питань проектування законопроектів та інфраструктурне забезпечення реформи.

Однією з головних проблем на шляху впровадження народної законодавчої ініціативи в Україні є правова невідповідність громадян. Відсутність інтересу до діяльності законодавчого органу з боку громадянського суспільства, пасивність та невмотивованість громадян, розчарування громадськості, зневіра громадян в своїх силах та байдужість до чужих проблем, небажання людей підтримувати народні ініціативи — всі ці труднощі є рівною мірою актуальними для кожної країни в період її розвитку. Ситуація може бути змінена на краще, як справедливо вказує О. В. Проценко, завдяки активній позиції самих громадян, через наявну демонстрацію органам законодавчої влади своєї готовності і спроможності взяти на себе відповідальність за прийняття власних рішень [3, с. 226].

Також одна з нагальних причин, яка впливає на тривале неприйняття Закону про народну законодавчу ініціативу, полягає в дорожнечі проведення всіх пов'язаних з нею заходів. Організація та проведення народної законодавчої ініціативи в Україні може вимагати значних витрат понад мільйон доларів для організації проведення агітаційної кампанії за участі тисячі громадян, обговорення законопроекту і доведення всієї необхідної інформації до виборців. Це створює додаткові складнощі політичного характеру, адже у підсумку по суті законопроекти будуть проводитися під незаконним впливом добре фінансованих груп з організаційними ресурсами, які неодмінно зможуть дозволити собі краще висвітлити питання на свою користь в засобах масової інформації.

Так, на думку експертів Венеціанської комісії, забезпечення можливості участі громадян у законодавчому процесі, може викликати деякі проблеми для представницької демократії, а саме може виникнути небезпека у представленні законодавчої ініціативи групою громадян або об'єднань з метою реалізації корпоративних інтересів, ігноруючи національний загальний інтерес [4]. В результаті запровадження народної законодавчої ініціативи в Україні парламент може відчувати на собі тиск безлічі невпорядкованих індивідуально-групових інтересів, що закономірно призведе до усвідомлення необхідності внести у взаємини законодавчої влади і громадян певний порядок та зміни.

Аналіз отриманих даних свідчить про необхідність пошуку нових механізмів реалізації народної законодавчої ініціативи. Одним з таких механізмів може стати застосування інформаційних технологій в процесі проведення народної законодавчої ініціативи. Запровадження системи електронних ініціатив в Україні є важливим, своєчасним і прогресивним кроком, що сприятиме участі громадян у вирішенні державних і суспільних питань.

Отже, прийняття Закону про народну законодавчу ініціативу дозволить реалізувати гарантовані Конституцією України права Українського народу на здійснення влади безпосередньо. Тому подальші дослідження мають здійснюватися на основі аналізу рекомендацій і зарубіжного досвіду використання методів, процедур, що підвищують якість регулювання народної законодавчої ініціатив в Україні та обліку особливостей українського нормотворчого процесу та правозастосування.

Список використаних джерел

1. Ющенко О. О. Участь громадян України у законотворчому процесі: поняття, система, принципи / О. О. Ющенко // Держава і право. – 2012. – Вип. 57. – С. 176–181.
2. Бабінова О. О. Законодавча база України щодо взаємодії органів публічної влади з громадськістю на центральному та місцевому рівнях / О. О. Бабінова // Статистика України. – 2005. – № 1. – С. 63–66.
3. Проценко О. В. Демократія в сучасній Україні – партисипаторна чи делегативна, «сильна» чи «крихка»? / О. В. Проценко // Актуальні проблеми політики. – 2012. – Вип. 44. – С. 220–229.
4. A report on the legislative initiative of the Venice Commission at the 77th plenary session (Venice, 12–13 December 2008). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу :[http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2008\)035-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2008)035-e)

КИТАЙКА О. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
здобувач кафедри конституційного права

ФУНКЦІОНУВАННЯ УПОВНОВАЖЕНОГО ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ З ПРАВ ДИТИНИ

Інститут омбудсмена є вагомим важелем демократичної, соціальної, правової держави. Термін «омбудсмен» з'явився в Швеції, де він використовувався для визначення посадової особи, яка контролює діяльність органів усіх гілок влади у сфері дотримання прав людини. В багатьох країнах практикують діяльність спеціалізованих омбудсменів, які